

УДК: 636.2.082

ЗВ'ЯЗОК ЖВАВОСТІ ТА ПРОМІРІВ КОНЕЙ РОСІЙСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ЛІНІЙ

*Л. Л. Білоус*¹, аспірант; *Г. О. Соколова*², к. с.-г. н., доцент; *Н. А. Ковальчук*³, к. в. н., м. н. с.
Sokolovagalya56@ukr.net

¹Дніпропетровський державний аграрний університет, Інститут біотехнології та здоров'я тварин;

²Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького;

³Інститут біології тварин НААН

Розглядаючи зв'язок промірів із жвавистію коней, слід приділити увагу дослідженням, в яких проведений аналіз змін показників роботоздатності та параметрів за фенотипом. На основі чого розроблені екстер'єрні критерії оцінки, які дозволяють дати достовірну характеристику коней за основними селекційними ознаками роботоздатності. Проміри та жвавистість є основними показниками, які характеризують роботоздатність та розвиток рисистого коня.

Об'єктивну оцінку роботоздатності коней рисистих порід проводять на спеціальних іподромних випробуваннях, які виявляють конкретні якості тварин різних типів і порід. Ці випробування проводять у суворій відповідності до затверджуваних правил. Результати випробувань встановлюються спеціальною суддівською колегією, яка фіксує час і місце приходу до фінішу кожного коня, який бере участь в цих випробуваннях. Для досягнення високих результатів рисаки повинні підлягати щоденному напруженому тренінгу.

Роботоздатність, як основна селекційна ознака рисистого коня, широко досліджується і має велике значення для племінної роботи, особливо, у рисистому конярстві, тому перед фахівцями-кіннотниками стоять важливі завдання щодо вдосконалення племінних якостей рисистих коней. У зв'язку з цим мета роботи полягає у визначенні взаємозв'язку між промірами і роботоздатністю у коней вищезазначеної породи різних ліній.

Дослідження проводили в умовах Київського іподрому на двох групах коней російської рисистої породи, які належали до ліній Воломайта і Скотленда по 20 тварин у кожній. Матеріалом для досліджень слугували дані чотирьох основних промірів статей тіла (висота в холці, коса довжина тулуба, обхват грудей та обхват п'ястка), трьох основних індексів будови тіла (формату, масивності і костистості), а також результати іподромних випробувань.

Біометричну обробку промірів статей тіла, індексів будови тіла та показників жвавості коней російської рисистої породи різних ліній проводили за методикою Г. Ф. Лакіна.

На основі проведених досліджень встановлено, що коні з кращою роботоздатністю мають висоту в холці 155–160 см, обхват грудей — 180–185 см, обхват п'ястка — 20,0–20,5 см.

Аналізуючи отримані дані, можна зробити висновок про доцільність виділення в російській породі ліній, що відрізняються за промірами. Спрямований добір за типологічними якостями веде до підвищення оцінки за екстер'єрними ознаками, тоді як оцінку роботоздатності більшою мірою визначають паратипові чинники.

Для коней різних ліній характерні свої особливості промірів статей тіла. Аналіз даних свідчить, що коні російської рисистої породи, які належали до лінії Скотленда переважали своїх аналогів з лінії Воломайта за висотою в холці на 2,3 см або 2,4 % ($p < 0,05$); за косою довжиною тулуба на 2,5 см або 2,9 % ($p < 0,01$), за обхватом грудей на 1,5 см або 0,9 % та за обхватом п'ястка на 0,3 см або 1,3 %. Найбільше значення коефіцієнту мінливості спостерігалось за таким показником, як обхват п'ястка і складало 1,9 та 3,2 %.

За індексами будови тіла виявлено, що індекс масивності більший, із статистично достовірною різницею ($p < 0,05$), був у представників з лінії Скотленда, а за розвитком кістяка різниці між представниками різних ліній практично не виявлено.

За індексом костистості, або обхвату п'ястка спостерігалось найбільше коливання коефіцієнту мінливості — від 1,9 до 2,5 %.

Вивчення кореляції має важливе значення при встановленні фено- і генотипової залежності між ознаками і дає можливість вести селекцію між корелюючими ознаками. Оскільки всі господарсько-корисні ознаки коней знаходяться у певному зв'язку, то добір за однією ознакою з них може вести до зміни іншої.

Таким чином, у коней обох ліній були позитивні коефіцієнти кореляції між досліджуваними промірами статей тіла та жвавистію, а це свідчить про те, що при збільшенні лінійних показників підвищувалася роботоздатність. Слід відзначити, що у коней російської рисистої породи з лінії Скотленда зв'язок між показниками був дещо вищий.

За екстер'єрно-конституційними ознаками коні російської рисистої породи відповідають вимогам стандарту породи. За лінійними показниками росту із статистично вірогідною різницею коні з лінії Скотленда переважали тварин з лінії Воломайта. Між промірами і роботоздатністю у коней обох досліджуваних груп спостерігається позитивна кореляція.